

katedra

MARIBORSKIH ŠTUDENTOV

Izdaja Zveza študentov Jugoslavije, Odbor visokošolskih zavodov v Mariboru. List ureja uredniški odbor: Vlado Golob, Vili Kolarič (lektor in korektor), Darko Pašek, Martin Prašnik, Slavko Pukl, Franjo Vizjak in Janez Ujčič. — Glavni in odgovorni urednik Vlado Golob. — Uredništvo Maribor, Gregorčičeva 45, telefon 22 977. — Tisk Ptujška tiskarna Ptuj.

Cena 50 dinarjev.

Posebna
izdaja
NOVEMBER
1965

Kdo pa je domovina?

Živi in mrtvi smo domovina,
naša polja z žulji in znojem posejana,
domovina,
naši otroci za bodočnost rojeni,
domovina,
naše hrepenenje in naša upanja,
domovina,
naša neuklonljiva vera v človeka,
domovina.

Kdo pa je domovina?

Naša govorica kot gorski potok šumeča,
domovina,
naš ponos in naše junaštvo,
domovina,
naša sreča in naše trpljenje,
domovina,
naše lepo in naše bridko življenje,
domovina.

France Filipič

Posnetek: J. NOVSAK

Vsi skupaj

Nova generacija študentov zastavlja pred našo organizacijo znova zahtevno nalogo. Pritegniti jih moramo v našo sredino, da bomo skupaj in z osveženimi močmi izpolnili vse naloge, ki nam jih družba nalaga. Mnogi pogovori so se vrteli okoli tega, kako mlade kolege čimprej vključiti v naše delo. Lotevali pa smo se tega bolj površno — aktivistično, zato tudi nismo vedno najbolje uspeli. Poglejmo, kakšno pot bi lahko ubrali, da bi bilo neuspehov čim manj.

Cilj je prav gotovo tisti, ki vzpodbuja prizadevanja tako posameznika kakor skupnosti, vendar so ob istovetnem cilju lahko prizadevanja včasih tudi neenotna. Student, osebnost in posameznik, želi pridobiti poklic, si tako zagotoviti možnost za primeren življenjski standard, kar mu bo omogočilo normalno življenje. Student, bodoči strokovnjak, želi razširiti in poglobiti svoje znanje in izkušnje, prizadeva si spoznavati novo, razvijati svoje mišljenje in se strokovno uveljaviti. Student, član družbene skupnosti, hoče sodelovati in soodločati in imeti hkrati zagotovilo, da bodo njegova prizadevanja upoštevana in cenjena. Student združuje torej vsa ta prizadevanja v svoji notranjosti, išče možnosti za njihovo uresničevanje in postavlja zato svojemu okolju tudi določene zahteve.

Ne sememo pa biti enostranski, zato pogledajmo, kakšne zahteve pa postavlja okolje študentu. Družbena skupnost pričakuje od študenta sodelovanje, kritičnost in treznost, razumevanje in prilaganje potrebam in zahtevam skupnosti. Strokovno okolje, v katerem deluje, zahteva od študenta zanimanje za strokovna vprašanja, največje možno znanje in ustvarjalnost. Student — posameznik pa sebi vsak dan zastavlja najtežjo nalogo: vztrajnost in doslednost.

Videti je, da so interesi študenta-posameznika in družbene skupnosti popolnoma enaki. Vendar ne smemo biti idealisti in misliti, da bo teklo vse gladko, saj vemo, da se pojavljajo težave vsak dan. Vprašamo pa se lahko, kako bomo vse ovire in nepravilnosti odpravili?

Možnosti sta dve: vsak zase ali vsi skupaj. Posameznik, ki sam, izoliran poskuša reševati težave, bo zelo težko našel stik z interesi večine. Naletel bo na nerazumevanje, občutil bo svojo nemoč in ostal nezadovoljen. Posameznik — sestavni del interesne skupnosti, v kateri je pripravljen sodelovati, se bo kmalu počutil kot njen nepogrešljivi del, deležen bo priznanja in občutil bo moč in silo enotnosti.

Ni dvoma, da lahko le druga možnost izražanja posameznika zagotovi hiter in dober uspeh. Skupnost študentov je formalno opredeljena v Zvezi študentov Jugoslavije, zato mora naša organizacija skrbeti za to, da združuje prizadevanja posameznikov — študentov in širše družbene skupnosti pri uresničevanju skupnih ciljev. Kritičen pogled na naše delo pokaže, da je študentska organizacija sicer uspela vzpodbuditi interese študentov za nekatera področja, vendar so mnoga ostala popolnoma nedotaknjena. Študentske kulturne in športne manifestacije niso ostale neopažene, vendar še doslej nihče ni mogel poročati, da so študentje na zborih volilcev neposredno seznanili javnost s svojimi željami in težavami. Večkrat smo v tisku zabeležili beležke o neprimerem vedenju študentov v mestu, a se o tem nismo še nikoli vsi skupaj resneje pogovorili. Statistična poročila govore o visokem odstotku osipa, vendar je to pri nas tabu. Res pa je tudi, da vztrajno že nekaj let zahtevamo ureditev gmotnega položaja študentov — štipendiranja in socialne strukture in da to tudi še ni urejeno. Samo z enotnim nastopom in disciplino bomo lahko uredili najprej naše notranje zadeve, nato pa zahtevali tudi pomoč širše družbene skupnosti. Toda pogledajmo si v obraz: odbori naše organizacije, brez sodelovanja nas vseh, brez splošne razprave in izmenjave mišljenj, ne morejo spoznati naših želja in težav, zato tudi ne morejo z gotovostjo zastopati naše organizacije. Sodelovati moramo vsi, vendar ne le na togih sestankih in konferencah, marveč vsak dan in vsako uro, povsod.

— vf —

1965/3628

Konference ZK

Uspešnejši študij – notranja rezerva

Ob koncu tega meseca in v prvi polovici decembra bodo imele osnovne organizacije Zveze komunistov na mariborskih višjih šolah svoje redne letne konference. Na vseh mariborskih višjih šolah je od tisoč petsto redno vpisanih študentov tristošestdeset članov Zveze komunistov, to je približno dvajset odstotkov. Poleg tega je včlanjenih v organizacije Zveze komunistov na višjih šolah tudi 72 profesorjev. Izmed višjih šol je po številu včlanjenih v Zvezo komunistov najmočnejša Višja tehnična šola, s stošestnajstimi člani organizacije Zveze komunistov.

Konference osnovnih organizacij na posameznih višjih šolah bodo obravnavale predvsem vprašanja, ki zadevajo neposredno v probleme študentov ter krepitev študentske organizacije. Sem sodi tudi vprašanje, ki ga namerava obravnavati konference na vseh šolah: Gospodarska reforma in višje šole. To vprašanje nameravajo udeleženci konference obravnavati iz dveh stališč. Prvo ima namen ugotoviti, koliko je gospodarska reforma vplivala na znižanje števila štipendij in kakšni so realni vzroki in posledice tega znižanja. Nedvomno se bo pojavilo tudi vprašanje ali je v dolgoročnem načrtovanju potreb po visoko šolanih kadrih, bilo potrebno poseči po takšnih restriktivnih ukrepih, kot je znižanje števila štipendij. Pri obravnavanju tega vprašanja bo treba nujno ugotoviti, da je z zmanjšanjem števila štipendij prizadet študentski standard. Vpliv gospodarske reforme na višje šolstvo, pa bodo člani Zveze komunistov na konferencah obravnavali tudi z drugega stališča, in sicer, koliko in kako reforma vpliva na dolžino in uspeh študija ter na primernost študijskih programov, v odnosu do celotnega gospodarstva. Jasno je, da v sedanjih pogojih, ko je osnovni cilj gospodarske reforme, intenzifikacija gospodarstva, iskanje lastnih notranjih rezerv in z njimi zvišanje produktivnosti, to zavlačevanje študija ne more in tudi ne sme biti pojav, ki bi ga pustili ob strani. Prav nasprotno. Zdi se nam, da so ravno v hitrejšem in uspešnejšem študiju skrite notranje rezerve mariborskih višjih šol.

Na konferencah nameravajo študenti-komunisti obravnavati tudi delovanje komunistov na lastnem področju, to je na šolah samih. Po določenih statuta je namreč dolžnost vsakega študenta-komunista, da aktivno sodeluje in sodeluje v študentski organizaciji. Zato bodo tudi konference analizirale dosedanje delo komunistov v organizaciji Zveze študentov, prav tako pa bodo analizirale tudi delo študentske organizacije same. Med najpomembnejša vprašanja, sodi tudi idejno izobraževanje komunistov in pa metode dela organizacij Zveze komunistov po posameznih višjih šolah. Konference bodo morale analizirati in oceniti idejno politično delo v preteklem obdobju, ki pa je kot kaže, pešalo. To se vidi po dosedanjih dejavnostih, ki razen nekaj predavanj v zvezi z gospodarsko reformo ni vsebovala nobenih drugih oblik dela. Prav gotovo je to premalo. Ali so stališča študentov birokratska

ali napredna? Vprašanje je tudi glede na različno predizobrazbo študentov na mariborskih višjih šolah, ali je idejna osnova komunista-študenta dovolj velika, da mu dopušča samostojno reševanje problemov, ki se mu že pojavljajo v času študija in ki se mu bodo še pojavljali na njegovem bodočem delovnem mestu? Zato bodo morale dati konference odgovor na vprašanje, kakšne oblike idejno političnega dela so najbolj primerne. Morda bi bilo dobro poizkusiti s kolektivnimi oblikami idejne vzgoje, ker so dosedanje ugotovitve pokazale, da so osebne potrebe po proučevanju osnovnih materialov, to je programov, razprav in drugih tovrstnih virov, pri študentih komunistih premajhne. Prav tako pa se ne sme idejno delo obravnavati samo znotraj organizacije Zveze komunistov, ampak je potrebno tudi ugotovljati, kako deluje Zveza komunistov na tem področju na študentsko organizacijo in koliko vpliva na njeno delovanje.

Poseben problem pri delu organizacije Zveze komunistov na mariborskih višjih šolah je kadrovanje. Na tem področju je bilo v preteklem obdobju malo storjenega, kar se kaže v slabem, oziroma premajhnem, sprejemu novih članov. Na tisoč petsto študentov, kolikor štejejo vse višje šole v Mariboru, je bilo sprejetih le sedemindvajset novih članov. To je za ljudi, ki bodo čez nekaj let na odgovornih mestih v gospodarstvu, premalo. Dejstvo je, da sprejemanje novih članov ni bilo načrtno. Vendar se pri tem vprašanju pojavljajo objektivne težave, ki so karakteristične za mariborske višje šole. Največja ovira je v samem trajanju študija, ki je prekratek. Dve leti, kolikor je študent na šoli, je premalo, da bi lahko vložil vse svoje zmogljivosti v delo organizacije Zveze komunistov. Zato se bodo morali udeleženci konference dogovoriti o milejšem kriteriju, kot se običajno upošteva pri sprejemanju novih članov v Zvezo komunistov. Vendar bodo kljub temu morali upoštevati, da tudi ne gre za široko odprta vrata, skozi katera bi lahko vsak prišel v članstvo Zveze komunistov. V organizacijo naj pridejo le najboljše, najbolj delavni, z najboljšimi študijskimi in delovnimi rezultati. Zato bo morala konference določiti, kakšen naj bo kriterij sprejemanja, ker smo že rekli, da bo treba poleg uspešnosti študija obravnavati tudi delo kandidata v organizaciji Zveze študentov in v drugih organizacijah. Sploh pa se nam zdi, da bi bilo treba že v srednji šoli pristopiti z večjo odgovornostjo k proučevanju in sprejemanju kandidatov v organizacijo. Iz srednjih šol prihaja čedalje manj komunistov. V štirih letih pa se lahko človek spozna in oceni. Med pomembna vprašanja, ki jih bodo obravnavali na konferencah, so komunisti na mariborskih višjih šolah uvrstili tudi metode dela organizacije Zveze komunistov. Pri tem je treba predvsem oceniti delo članov Zveze komunistov na šolah, kajti po posameznih šolah imajo različne metode dela. Oceniti in analizirati bo treba tudi vprašanje, kakšno vlogo in pomen ima sestanek osnovne organizacije Zveze

komunistov. Tu gre predvsem za vprašanje, ali se ne izčrpa njegova vloga le z golo udeležbo na njem. To vprašanje se je pojavilo v zvezi z dosedanjim prakso vodenja sestankov osnovnih organizacij, ko so se člani zbrali in površno reševali vse točke dnevnega reda. Pri tem bi pripomnili tudi to, da sestanki članov Zveze komunistov na šolah niso debatni krožki, ampak je nji-

hov namen, reševanje problemov in zavzemanje stališč do določenih vprašanj.

Našteli smo samo najbolj pomembna vprašanja, ki jih bodo obravnavale konference organizacij Zveze komunistov na mariborskih višjih šolah. Organizacije pa bodo poleg tega še razpravljale o aktualnostih in problematiki, ki je na njihovem področju najbolj pereča.

D. P.

Ob brucovskem tednu

Poleg stalnih oblik dela šestih komisij, prireja Odbor Zveze študentov mariborskih visokošolskih zavodov, vsako leto dva študentska tedna, od katerih je Brucovski teden namenjen seznanjanju novih študentov z delom Zveze študentov v Mariboru. Aprilski študentski teden pa naj bi bil pregled dejavnosti Odbora ZS v tekočem študijskem letu. Prudarek obeh tednov je bil doslej vedno na kulturnih prireditvah. Zato je bilo pred ustanovitvijo mariborskega KUD Student nujno, da so bile osrednje prireditve tednov v prejšnjih letih, gostovanja kulturnih ansamblov, predvsem SKUD Akademik iz Ljubljane. Šele letošnji Aprilski in Brucovski teden sta bila resničen prikaz in odraz dela in mišljenja mariborskih študentov. Mogoče prav temu dejstvu lahko pripišemo poseben uspeh, ki sta ga oba tedna dosegla.

Letošnji Brucovski teden je otvoril dr. Igor Vilfan na študentski katedri »Študent in gospodarska reforma«. V nasprotju s podobnimi predavanji, ki so bila doslej bolj slabo obiskana, je bila udeležba na tej katedri velika. Dejstvo, da se je od treh povabljenih političnih delavcev, udeležil predavanja samo eden, izredno živahne debate ni motilo. Študentje so dokazali, da so na tekočem z aktualnimi družbenimi dogajanjem in da se zavajajo nujnosti sodelovanja pri njih. Ves večer je izzvenel v želji, da s tako aktualno obliko dela še nadaljujemo.

Obe športni prireditvi, Brucovski turnir v malem nogometu in atletski troboj sindikati - srednješolci - študentje, sta uspeli, saj sta bili tako organizacija, kot udeležba zadovoljivi.

Predstava KUD Student je bila združena s pozdravnim nagovorom predstojnika mariborskih visokošolskih zavodov dr. Vladimirja Bračiča in predsednika Zveze študentov MVZ. Kljub temu, da je bila kvaliteta izvajanih točk nižja, kot na akademiji meseca maja, je prireditev svoj osnovni namen izpolnila. Opozorila je bruce na možnosti kulturnega udejstvovanja v folklorni, pevski in dramski sekciji in tako prispevala levji delež v dobro pripravljeno akcijo vključevanja novih članov. Tudi nivo prireditve je bil opravičljiv, saj je mnogo starih članov študij končalo in KUD zapustilo.

Zaključna prireditev tedna je bil sobotni Brucovski ples v hali »C«. Ob dobri organizaciji, odlični glasbi orkestra Bertija Rodoška, se je Brucovski teden iztekel.

In kaj lahko rečemo ob zaključku?

Kljub dejstvu, da kratek čas študija, in zato zelo močna fluktuacija študentov posebno v organizacijah Zveze študentov, zaviralno vpliva na razvoj študentske dejavnosti v Mariboru, lahko ugotovimo, da so prizadevanja le rodila uspeh. Dejavnost mariborskih študentov je vse bolj obširna in pestra in tudi kvaliteto napreduje. Tudi letošnji Brucovski teden je dokaz za to.

S. Meta

»Demokracija« v Hyde parku

Ce bi mi iz bolnišnice pred letom sporočili, da je žena rodila petorčke, bi ne bil bolj presenečen, kot sem bil letos, ko sem prejel telegram iz Londona, v katerem je pisalo črno na belem, da sem nagrajenec angleške BBC (televizijske in radijske mreže) in da naj pridem kot gost v Anglijo za dva tedna. Morda bom ob kakih drugih prilikah pripovedoval o vsem: o »incidentu« na jugoslovanski carini, prvi vožnji z avionom; o prijaznih in vitkih stewardesah, o prihodu v London, kjer se seveda nisem srečal z lady, ki me je čakala; o Londonu, gledališčih, Stradfordu; o obisku v prijaznem Greenwichu itd. Danes bom zapisal nekaj o zanimivem Hyde parku.

Parki so, kot kaže, ljubezen Angležev. Veliki so in številni (Finsbury Park, Regent Park, Green Park...), največji in najbolj zanimiv pa je nedvomno Hyde park. Ne bi vedel zapisati, koliko meri, a znanec mi je dejal, da obsega tak prostor, kot kakšno veliko mesto. Pri vhodih v park so res pritrjeni zemljevidi in načrti parka. V sredini je majhno jezero — Serpentine. Park postane ob sobotah in nedeljah center za rekreacijo Angležev: po jahalni stezi jezditja oče in mama na konju, triletna deklica pa na poniju; tam igrajo kriket, tu lovijo ribe, pa spet

vidiš očeta, ki leze po štirih, na hrbtu mu sedi sinko in ga tepe s palico po zadnji plati, da bi povečal brzino. Presenečen si tudi, ko vidiš, da nese fant po parku svoje dekle »štupa rames«, ali ko vidiš gošpo, ki vodi s seboj sedem piščev. Seveda so psi enakovredni pri rekreaciji in ni jih malo (manj kot trave). Po vsem parku so raztreseni ležalni stoli, kjer ponujajo lepe Londončanke soncu svojo kožo.

Nedvomno pa je najbolj zanimiv Hyde Park Corner. To je mesto, kjer se živahni Oxford Street z Marble Archom dotika parka. Tam je vogal (Corner) govornikov. Ljudje vseh vrst, vseh barv, vse mogočih prepričanij govore množici, ki se zbere pred njimi. Navadno stojijo na majhnih zložljivih odrih in napadajo vlado, politike, sindikate, kapitalizem, socializem, ali propagirajo nove vere, anarhizem, posamezne stranke, svobodo, govore o Ben Belu, avtomobilih, čednostih in nečednostih. Vse, kar hočeš, lahko tam slišiš.

Meni je bila ta možnost, povedati vse, kar misliš, vsaj zelo simpatična, obenem pa je izpustni ventil za nezadovoljstvo, ki se nabira v posamezniku, živčnem v takšni družbeni ureditvi.

Tone Partljič

V četrtek, 11. novembra je obiskal VEKS prof. doktor Heinrich Bader, prodekan Visoke šole za ekonomijo Karlshorst iz Vzhodnega Berlina. Na sliki je doktor Bader, ki si v družbi s prof. Rudijem Crnkovičem, ravnateljem VEKS ogleduje prostore Višje ekonomske komercialne šole v Mariboru.

Razprave študentov na temo: Študij in reforma

V Delu je 19. novembra 1965 Franc Urevec razpravljaj v rubriki Mnenja in kritike o vprašanih visokošolskega študija ob gospodarski reformi, ki jih je načela že Tribuna v eni od prvih letošnjih števil. Obe razpravi izhajata iz ugotovitev plenuma Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, da je Jugoslavija prva v Evropi po številu študentov visokošolskih zavodov, toda med zadnjimi po številu diplomiranih študentov. Te razprave so nas vzpodbudile, da posvetimo še mi nekaj prostora položaju, vlogi, nalogam, potrebam in pogojem študentov. Članek ni pisan kot polemika z omenjenimi že objavljenimi prispevki, ampak le še en poizkus nekaj prispevati k razbistritvi položaja.

Ustavimo se najprej pri vprašanju

O STEVILU STUDENTOV

Podatki so znani, znana je izredna množičnost vpisa na jugoslovanske visokošolske zavode, znano je, da lahko omejitvi vpis le redki visokošolski zavodi, ki dokažejo, da nimajo možnosti za uspešno delo z veliko študenti. Pa tudi vsi taki zavodi ne morejo omejitvi vpisa — spomnimo se le podatkov, ki jih je pred nedavnim nizal prof. Černigoj v oddaji slovenske TV o polščaju v katerem se nahaja strojna fakulteta Ljubljanske univerze.

Po drugi strani je znano tudi, da ima vsak visokošolski zavod vsako leto zakonsko dolžnost, da vpiše vrsto študentov, ki se vpisujejo, da bi lahko v miru prezimovali, ne glede na to, ali so preslabo oz. prepočasno študirali na kakšnem drugem visokošolskem zavodu, ali pa so vpisali samo zaradi nepremišljenega, a seveda prijetnega brezskrbnega življenja papirnatih študentov.

Znana je tudi (prav tako že dalj časa), kako raznoliko se podeljujejo štipendije, bolj po zvezah kot po kriterijih študijskega in socialnega značaja. Znani so primeri, da študentje dobivajo štipendije od nekaterih delovnih organizacij ves čas študija in še leto ali več po poteku absolventskega roka, ki bi moral veljati kot termin rednega zaključevanja študija.

Podatke o globalnem številu študentov lahko torej označimo kot fiktivne, saj nam prav nič ne zagotavlja, da prikazujejo res študirajoče študente, ne pa tudi zgolj papirnatih študentov, ki samo prezimujejo. Odstotek diplomantov je prav gotovo videti tako nizek tudi zaradi fiktivne, previsoke, aerealno visoke bazične številke, s katero računamo.

To bazo je torej potrebno vskladiti z realnimi okvirji, ki jih predstavlja njeno bistvo, njeno zdravo jedro, sestavljeno iz resnih, dela voljnih in znanja, ne zgolj lagodnega življenja, željnih študentov. Kakšna je pot do tega, to pa seveda ne sme krniti demokratičnosti sistema študija in ne sme voditi k privilegiranosti? Pot je samo ena: **selekcija pred**

študijem namesto med študijem, pa četudi samo v prvem letu študija. Kajti mnenje, da naj se selekcija opravi v prvem letniku, pomeni isto kot želja po zidanju hidrocentrale ali kakega drugega težkega industrijskega objekta na peščenih tleh, ki lahko pomenijo formalno dostopen prostor, nikakor pa ne perspektivne možnosti za trdnost in gotov obstoj. Prvi letnik pomeni temelj, na katerem se gradi ves nadaljnji študij! Selekcija, vsaj tista z rešetom, če ne že s sitom, pa se mora opraviti že pred vpisom. V mislih imam sistem preizkušnje pred vpisom, sistem testiranja kandidatovih nagnenj in sposobnosti za izbrano stroko, testiranja njegove splošne razgledanosti in testiranja njegovih študijskih navad. Tak sistem bi že v naprej izločil predvsem vse »medvede prezimovalce« in najverjetneje tudi velik del neodločnih, labilnih študentov, ki so se odločili za študij bolj zaradi pritiska okolice ali pa morda, da si študent in nosiš v žepu poleg drugih izkaznic, s katerimi se večji del le ponašaš, še študentski in-

na nujnost ustreznega študijskega okolja, urejenega vprašanja primerne stanovanja itd., vzporedno s tem pa daje taka oblika dela tudi realno stimulacijo za resen študij, ker nasprotno od tega pomeni izguba vseh ugodnosti, ki jih ima študent v študentskem naselju.

Nimam pri roki novejših podatkov o tem, kako danes vplivajo na sprejem v študentsko naselje kandidatove socialne okolnosti. Prav gotovo pa se vedno soodločajo; in če je tako, je le ponovno potrjeno znano dejstvo, da običajno bolje študirajo tisti, ki so se prebili do študija v težkih materialnih okoliščinah kot tisti, ki jim je bilo vedno vse prineseno na krožniku.

Poleg stanovanja sodi med osnovne materialne pogoje denar, potreben za kolikor toliko nemoteno posvečanje študiju. Štipendije in kredit bi morali povežati. Če bi dosegli selekcijo pred vpisom, bi se v manj slabi luči pokazalo verjetno tudi razmerje razpisanih štipendij in vpisanih študentov. Razpisovalci štipendij bi manj tvegali pri po-

raztresene študente in na primerno organizacijo njihovih (kot seveda tudi rednega) študija, mislim tudi na izredno različne stopnje in oblike te organizacije. Ko mislim na stabilnost učnih načrtov, ne mislim na manjši poudarek stalni modernizaciji in prilaganju praksi, ampak na stabilnost obsežnosti in stabilnost tehniške strani učnih načrtov; mislim na realno obremenitev z obsegom predavanj in s številom premetov (pri čemer bi mnogokrat bolj kazalo predavati po pet premetov v enem semestru, kot deset v dveh semestrih, ker jim študent ne more sproti slediti). Ko mislim na stabilnost študijskega in izpitnega režima, mislim na stabilnost vpisnih pogojev, na v naprej razpisane, stabilne izpitne roke (na katere ne vpliva število kandidatov), ki omogočajo načrtno razdelitev časa in opravljanje izpitov po načrtu. Mislim tudi na medsemesterske obvezne izpitne pogoje, pa četudi so baje trenutno v nasprotju z Zakonom o visokem šolstvu, saj ti izpiti močno pripomorejo, da študent ne-

stopa službe, in zaradi tega zavlačuje študij, ali pa sploh več ne diplomira.

Kako pa naj ob vsem tem izgleda

STUDENTOVA IZVENŠOLSKA DEJAVNOST?

Kako naj ob takem študijskem tempu najdemo čas še za kulturo, politiko, šport, neobhodno honorarno zaposlitev? Za odgovor se povrnem k tezi o predštudijski selekciji in trdim, da mora selekcioniranim (rednim) študentom ostati časa tudi za to, če so le dovolj gospodarni s časom, če le dovolj pridobijo na predavanjih, če so le predavanja tudi za to dovolj temeljita in kvalitetna. Preden razmišljamo dalje o izvenšolski dejavnosti, se moramo spomniti še na to, da živimo v času izrednega tempa (v primeri z nekdanjim) in izredne zahtevnosti (zopet v primeri z nekdanjo) do strokovnega znanja in do razgledanosti vseh, še posebej pa mladih intelektualcev, nosilcev napredka, razvo-

Matjaž Mulej

Študij - reforma

deks; taki študenti prej ali slej tudi padejo v jamo »medvedov prezimovalcev« in postanejo le papirnat študenti.

S tako predvpisno selekcijo seveda ne bi odstranili osipa, bi ga pa prav gotovo bistveno zmanjšali, saj bi odstanili njegov fiktivni del. Drugi ukrep pa je še ukrep, ki naj pomaga novim študentom do čim hitrejše osvojitve potrebnih študijskih metod, da ne bodo podlegli srednješolskemu učenju ne praktičnemu odnosu do teorije, kot le malo potrebnega zla. Izredno topel pozdrav velja mariborski založbi Obzorja in prof. Janku Plemenitašu za knjižico »Kako bom uspešno študiral«, izdano letos in dosegljivo vsem študentom po nizki ceni. Nadaljnji korak bi bil že skoraj nepotreben, saj ni mogoče nikogar prisiliti, da študira smotrno, četudi ne gre le za njegovo korist. Zelo primerna se mi zdi tudi akcija mariborske Višje tehniške šole, ki pripravlja v mesecu pred pričetkom predavanj, že nekaj let posebna, rekel bi »premostitvena« predavanja iz nekaterih tehniških disciplin tujim študentom, ki niso obiskovali tehniške šole, ampak kakšno drugo.

Kar se tiče kandidatov z nepopolno srednjo šolo, pa sem mnenja, da pomeni dovolj dobro možnost selekcije resen sprejemni izpit, ki pa mora biti vsaj tako težaven, kot srednješolska matura ali zaključni izpit (mariborska VEKS ima na primer v sprejemnem izpitu pet predmetov, izpit pa se opravlja kot skupinski izpit brez možnosti pravnega izpita iz dela izpita oz. posameznega predmeta).

Za uspeh že vpisanih študentov pa so prav gotovo temeljnega pomena

OSNOVNI MATERIALNI POGOJI

Zame ima podatek, objavljen v Tribuni, da dosegajo prebivalci študentskega naselja nadpovprečno napredovanje, bistven pomen. Prepričan sem, da povsem resno kaže

deljevanju štipendij za prvi letnik. Da bi bil njihov rizik še manjši, bi pa kazalo povežati štipendije in kredit v eno obliko financiranja študentov. Štipendije bi v prvem letniku imele obliko kredita, za katerega jamčita (kot pri potrošniškem kreditu) dva zaposlena občana; če se študent vpiše v višji semester, se kreditna obveznost spremeni v štipendijo z določenim, še nadalje kreditiranim delom (kakšnih 25 — 30 %), vse manjšim v vse višjem semestru študija. Študentu, ki konča študij v rednem roku in doseže povprečno oceno vsaj dobro, se bi lahko kreditirani del popolnoma prelevil v štipendijo in študent ga ne bi bil dolžan vrniti, ampak bi le moral ostati v tej delovni organizaciji pogodbeno določen čas. Drugi študenti pa bi morali kredit seveda vračati, po poteku absolventskega roka pa bi se jim ustavila tudi štipendija. Zelo primerna se mi zdi tudi varianta, da naj bi študent bil pod stalno kontrolo štipenditorja ne le z občasnimi stiki med študijem, ampak tudi z obvezno prisotnostjo v delovni organizaciji v času absolutorija, ko ni več vezan na opravljanje izpitov s pogoji za vpis v višji semester; še posebno velja to, če štipenditor ugotovi, da je študent popustil odkar ga več ne vežejo pogoji za vpis.

Tretja skupina faktorjev uspešnosti študija je

STABILNOST STUDIJSKIH POGOJEV

Mislim na odnos med študentom in visokošolskim zavodom, na katerem študira. Mislim na študijsko literaturo, informiranost študentov, stabilnost študijskega in izpitnega režima. Ko mislim na študijsko literaturo, na primerno obsežno in zahtevno literaturo, ne mislim nujno na skripta, če je mogoče dobiti primerno literaturo, ustrezno profilu željenega in vzgajane strokovnjaka. Ko mislim na informiranost študentov, mislim še zlasti na povsod

izgubi tempa pri delu, pri študiju in opravljanju izpitov, tudi če je še mlad in neizkuščen in še ne ve, kakšna past je prekinitev, »odmor« in »počivanje« na delu ali delčku lovorjevega venca diplome. Pripomorejo, da ne postane absolvent z dolgo vrsto neopravljenih izpitov, ki jih ne more opraviti več do konca absolventskega statusa, oz. do na-

ja gospodarstva (v vseh vidikih) in družbene nadstavbe.

V takem tempu in zahtevnosti in s sposoben vsak ostati v avangardi, dober študent pa bo moral in se mora na to pripraviti že sedaj. Reforma in zaostritev kriterija ob njej je dala le nov poudarek tej zahtevi, pa tudi pogojem za njeno izpopolnjevanje in okolnostim za delovanje.

Štu
dent
ska
pre
hrana

Članek »neopravičene« pritožbe in pripombe študentov, ki je pravzaprav poročilo, ima izgleda namen, da bi »zavezal jezike« vsem, ki imajo kakršnekoli pripombe na račun prehrane v samopostrežni restavraciji. Nihče ni nikoli trdil, da samopostrežna ni pokazala razumevanja pri rešitvi tega problema. Dejstvo pa je, da hodijo študentje po kosilu na krajnske Seveda tisti, kateri imajo denar. Koliko je teh, pa ni potrebno omenjati. Če pustimo kvaliteto ob strani, dobijo ljubljanski študentje, vsaj količinsko, večji obrok. Vsem tistim pa, ki trdijo, da ima hrana dovolj kalorij (po predpisih), bi dobronamerno predlagal, naj gredo sami tja in se prepričajo. Mogoče bodo potem drugačnega mnenja. Namesto, da ugotavljajo, da manjši del študentov (mimogrede dvomim, da so vredni tega naziva) dela zgago, bi jih raje poiskali in primerno kaznovali. Pa tudi osebe samopostrežne ni tako idealno, kot se zdi iz samega poročila. Zamisel o imenovanju treh študentov se mi ne zdi najbolj posrečena, ker ne predstavlja trajne rešitve problema. Mislim, da je čas, ko bi morali pristopiti k izgradnji študentske menze, ki bi bila edina trajna rešitev tega aktualnega problema mariborskih študentov. A. D.

Moliere:

Tartuffe

Ce sem govoril z neprikritim navdušenjem o prvi premieri letošnje sezone (Miller: Lov na čarovnice) in sem bil neprikrito razočaran nad uprizoritvijo Prodane neveste (posebno nad novo angažiranimi pevci), moram reči, da sem glede navdušenja in razočaranja pri Tartuffu nekako v sredini. Ne preveč razočaran, še manj pa navdušen. Torej bolj ali manj nevznemirjen, hladen. To pa seveda ni namen gledališča (to namreč, da pušča gledalce hladne), še posebej pa si tega ne zasluži ta imenitna Mollierova komedija.

Kdo so bili ustvarjalci te nevznemirljive moriborske uprizoritve? Režiser Fran Žizek, scenograf Adalbert Svagan, kostumograf Vlasta Hegedušič (a že takoj moram reči, da kostumi niso bili slaba točka predstave), igralci M. Godinova, A. Tovornik, A. Jankova, S. Potisk, N. Sirkova, J. Klasinc, A. Petje, M. Muhičeva, D. Mevlja, J. Zupan, M. Hermanova, J. Samec.

Kakšna je bila režija Frana Žiška? Moderni teater, ali teater Molierovega časa? Ali nekaj vmes? Kakšen je bil stil uprizoritve? Morda je res, da ni moje oko dovolj bistro, vendar se mi zdi, da nisem edini, ki se tako sprašuje. Ali je bila to meščanska komedija ali ljudska igra? A zakaj je bil ritem predstave počasi, mizanscena nerazgibana, kot pri kaki drami in ne pri tej hvaležni komediji? Res je, da je v tej uprizoritvi Tartuffe nenavaden, bolj nevaren kot svetohlini, ne vzbuja smeha ali ogorčenja, marveč prej strah, je bolj zlikovec kot licemer. Primeren ritem, se mi zdi, je predstava dobila šele v prizoru znamenitega prepira zaljubljenec. A to je bilo premalo.

Naslovno vlogo je igral Anton Petje. Dejal sem že, da je bil tak, da je vzbujal strah s svojo uglajenostjo in temnimi računi. Po svoje

zanimiva igra, a vendar ni »zvenela« v taki režiji, kot je bila ta. Najcelovitejšo in najbolj komično vlogo je dala Milena Muhičeva. V njej je bilo nekaj tistega duha, o katerem mislimo, če čujemo za Molliera. Skoraj bi dejal, da je rešila to nekoliko sivo predstavo. Tovornikov Organ skorajda ni bil več zaslepljen meščan, marveč topoumen medved, nekam preveč podeželski hrust. Soliden pa je bil Volodja Peer v vlogi Kleanta, četudi mu že sama vloga rezonerja ni nudila kaj več možnosti. Potiskov Damis, Orgonov sin, je bil čustveno prisiljen, nekam krčevito napet. To lastnost lahko opazimo pri skoraj vseh zadnjih Potiskovih kreacijah. V vseh komedijah tistega časa so zaljubljenici plahi, blede, neaktivni, jamrajoči revčki in le domislen Dorine ali Figari jim pomagajo. Zaljubljenca v Tartuffu sta Valer in Marijana. Res je v tem Molierovem delu že klasičen in odrsko nadvse hvaležen znameniti prepir med njima, sicer pa tudi njima vlogi ne nudita veliko. Vendar sem prepričan, da bi lahko igralca (Klasinc in Sirkova) veliko več »izvlekla« iz vloge, kot sta.

Tako je ta komedija, o kateri radi rečemo, da biča tudi današnje Tartuffe, šla nekako mimo nas in nas je premalo ošvrknila. Tartuffi v nas samih, ali pa tistih okoli nas, bodo še naprej zadovoljni. Po svetu in tudi pri nas si prizadevajo Tartuffa igrati ali moderno, ali tako ali drugače vznemirljivo (v Zagrebu so črtali celo kraljev poseg v igro, torej so bistveno spremenili celo konec, ali pa so se s tem približali prvotni Mollierovi zamisli), škoda, da je bilo v Mariboru srečanje s Tartuffom tako vsakdanje, mirno.

Poleg Vidmarjevega citata o Tartuffu je v gledališkem listu pisal o znamenitem svetohlincu »dm« (Dušan Mevlja). Nisem povsem razumel teh dveh zaporednih stavkov: Komedija je bila mnogokrat prepovedana in avtor jo je nešteto predelal. Moliere je uprizoril Tartuffa v tretji in zadnji predelavi leta 1669. Kako torej, ali nešteto predelav ali tri? Tudi drugi avtorji pišejo o treh, tako bo najbrž držal Mevljin drugi stavek.

Po imenitnih Millerjevih čarovnicah lahko rečemo le, škoda.

Tone Partljič

Revna sezona

O letošnjem glasbenem življenju v Mariboru ni lahko pisati, vsaj enkrat ne, ker smo v vsej sezoni (september, oktober) slišali samo dva koncerta ter eno operno premiero, ki pa je bila le nekoliko obnovljena in spremenjena predstava, saj je že nekaj let na repertoarju.

Prvi letošnji koncert nam je pripravila pianistka Parica Gvozdič iz Zagreba. Izvajala je Bachova, Beethovenova, Franckova dela in vseh 24 preludijev Fridericka Chopina. Očarala nas je s svojo izdelano in odlično tehniko, prav tako tudi z dognano interpretacijo, ki je prišla do izraza predvsem v Chopinovih preludijih; le ti lahko postanejo monotoni, če jim izvajalec ne vlije dovolj umetniškega življenja. Gvozdičevi pa je uspelo z izrednim umetniškim čutom prav do konca obdržati napetost pri poslušalcih.

Slovaški komorni orkester iz Bratislave je sestavljen iz solistov orkestra Slovaške filharmonije. Njihov umetniški vodja je Bohdan Warchal. Gostje so nam pripravili odlični koncert in so v skoraj polni Unionski dvorani zadovoljili prav vse poslušalce. Izvajali so Corellija, Bacha, Mozarta in Dvoržaka, navdušeno občinstvo pa so nagradili še s tremi dodatnimi skladbami. Za ta ansambel je značilen intenziven zvok, nesentimentalno in resno podajanje skladb, pri vsem pa izredna preciznost in stilna dognanost, tako da ga upravičeno uvrščajo med prve tovrstne ansamble na svetu.

V okviru Mariborske kulturne revije je naša opera pripravila premiero Smetanove Prodane neveste, ob 100 letnici njenega nastanka. Ze to dejstvo govori o mednarodni priljubljenosti tega izredno uspelega opernega dela. V našem gledališču smo slišali sicer že več njenih uprizoritev, in prav je tako, saj mora posebno mlada generacija vedno

znova spoznati to izredno duhovito in na narodni melodiki grajeno delo.

Značilnosti letošnje premiere so v novi sceni (Albert Svagan), režiji (Franjo Potočnik) in novi zasedbi glavnih moških vlog. Janka nam je predstavil tenorist Georgij Minčev iz Bolgarije, mešetarja Kecal — baritonsko vlogo — pa prav tako Bolgar Nikolaj Trutef. Oba sta na novo angažirana za našo operno hišo in upamo, da se bosta v jeziku še izpopolnila in se bolj znašala. Celotna predstava je zelo uspela, ugajala nam je Ondina Otta — Klasinceva kot Marinka, poživitev predstavi so dali baletni vložki in cirkuški prizor v koreografiji dr. Neubauerjeve. Izvrsno pa je zaigral tudi orkester pod vodstvom Jakova Cipcija.

Letos še nismo in kot kaže še ne bomo kmalu slišali nobenega koncerta Mariborske filharmonije, ker je baje za to dejavnost zmanjkalo denarja; dvomimo pa, da je ta prihranek večji, kakor pa je škoda, ki jo imamo od ukrepa, nikakor pa ni v duhu gospodarske reforme, saj toliko govorimo, da kultura ne sme biti prizadeta. Upajmo, da se bo le našel način, kako bi vsaj v prihodnjem gospodarskem letu ta za Maribor potrebna dejavnost, zopet zaživela.

Maja Golob

Krivica

Stvar demokratičnosti je tudi v tem, da lahko poveš tisto, za kar meniš, da je v skladu s tvojim mišljenjem in pravicami in seveda tudi

v skladu z mišljenjem ljudi, ki jih stvar ravno tako globoko in široko prizadene kakor tebe. In če je to,

kar poveš, gnev, ki te tišči in utesnjuje v nepotrebnem življenjskem optimizmu naših dni, potem smatraj, da ni nič manj konstruktiven od katerekoli strokovne kritike.

Res pa je, da čedalje pogosteje v javnosti le verbalno obravnavamo stvari, ki so v tesni zvezi z delovnimi ljudmi in potemtakem ne more biti vseeno, kako bodo rešene. Kot človek, kot član družbe o kateri govorimo, ki tej družbi pomaga tako ali drugače in ki družbo v resnici predstavlja, ne more mimo tega, da je njegov glas včasih neslišen oziroma preslišan. In če je še čas, če ga nepravilnosti, ki se porajajo od nas, med nami, za nas, prizadevajo, mora objaviti svoj globok srd in odpor do vsega, kar počenjamo, v čemer tako rečeno soodločamo ter za kar smo potemtakem soodgovorni. In ker smo drobni kamenčki v zgradbi, ki nosi svoje ime in vrh, naj bo prej ko slej jasno, da je vsak obstoj takšne zgradbe odvisen samo od zdržljivosti in volje posameznih sestavnih elementov. Kadar nas breme premočno stisne, zavpijemo, z nam največ možnim glasom.

Mnogi ljudje, ki odločajo o važnih vprašanjih na ustreznih mestih, ali niso sposobni, ali pa je njihovo delo zavirano »od zgoraj«, ker si sicer ne moremo razlagati nekaterih pojavov pri nas. Kot soobčan, soupravljalca, volilec in kar je še takih etiket demokratičnost, pa je tudi vsakdo sokrivec. Odpreti moramo vendar enkrat oči in se osvestiti vloge, ki jo imamo po ustavi. Nihče ne more namesto nas krojiti naše usode, nihče nima pravice sam odločati o stvareh, za katere ni spo-

soben ali pa za njih nima čuta odgovornosti in ne pozna problemov ljudi, katere zastopa. Če smo doslej delali napake, smo jih delali predvsem zato, ker smo mislili, da so ljudje na odgovornih mestih nezmojljivi. Tako smo gnojili njivo, na kateri je rastle birokracija.

Birokratje pa sedijo tudi drugod, ne samo na področju politike. Najdemo jih na vodilnih položajih v kulturi, umetnosti, tehniki in ekonomiji. In tam prav lepo uspevajo.

Povod za vse povedano je pa čisto konkreten in svetovljanski. V pomoč so nekatera dejstva, ki naj rečeno podpirajo ali izpodbijajo:

Občina Maribor-Tezno je po bruto proizvodu ena najmočnejših ne le v Sloveniji, temveč v državi.

Občina Tezno obsega približno tretjino mariborskega mestnega področja in lahko zaokroženo računamo, da združuje dvajset tisoč ljudi.

Občina Tezno odvaja velik delež v najrazličnejše sklade republike in zveze.

Toda:

Občina Tezno je po svojem videzu ena najnerazvitejših mestnih področij ne le v Sloveniji, temveč v državi.

Občina Tezno ne more graditi, oz. dotirati gradnje, osnovne šole, čeprav tezenska podjetja, kot vsa druga, odvajajo svoj prispevek za razvoj šolstva.

Temveč v občini Tezno grade osnovno šolo podjetja z lastnimi do-

datnimi prispevki — ker sicer šole ne bi bilo.

Občina Tezno na svojem območju — nima kinematografa.

Torej je tudi to možno v splošni skrbi za boljše počutje delovnega človeka! Nenadoma se je zgodilo, da Tovarna avtomobilov ni mogla več nuditi svoje restavracije, v kateri so dotlej vrteli filme za tezensko občinstvo in videti je, da nikdar prej ni nihče pomislil na to neugodno možnost in da ni nihče niti s prstom mignil, da bi Tezno dobilo dostojne kulturno zabavne prostore. Zdaj vsi kažejo s prstom navzgor in se delajo nedolžni in jadikujejo nad pomanjkanjem sredstev. Mar je odveč vprašanje, kam gre tista ogromna količina denarja, za katerega se poti tezensko delavstvo in če gre, zakaj ga nekdo ne skuša zadržati kot nujnost za razvoj lastne občine? Mar deloven človek ne bi želel v bližini svojega doma tudi kinodvorane, kulturnega doma s knjižnico in klubskimi prostori, dalje telovadnice, bazena, kavarne? Občina Tezno nima niti enega od naštetih. To je krivica ljudem, ki tako prizadevno in v tolikšnem številu delajo ter žive za tisto, čemur pravimo humanizacija odnosov med ljudmi, skrb za delovnega človeka.

Zato kot soupravljalca in občan, ki ima pravico glasovanja, glasuj proti ljudem, ki nosijo krivdo za omenjena dejstva in le obžaluj, da nisi doslej storil ničesar, da bi javnost zahtevala svoje pravice — kajti udobno življenje ob našem delu ima pravico zahtevati vsakdo.

M. P.

Kulturni reviji na rob

Okoli dva meseca traja Mariborska kulturna revija. Niti čas niti prostor mi ne dopuščata, da bi govoril o vsaki prireditvi posebej; vredno pa je vseeno spregovoriti o tistem, kar, rešuje kulturni del te predvsem revije. O epizodah kdaj drugič.

Začel bi z literarnim večerom, ki ki je potreben in vreden omembe in večjega posluha. V petek, 29. oktobra, smo lahko v Kazinski dvorani prisluhnili srečanju pesnikov štirih mest: Celovca, Gradca, Ljubljane in Maribora. Posluha vredno je predvsem zato, ker je bila s tem postavljena nova gred na most zблиževanja s sosedno Avstrijo. Kvaliteta? Resnici na ljubo, ni nas preveč navdušila. Ne smem pa reči, da smo prisostvovali slabi poeziji. Pri avstrijskih gostih je izstopal predvsem Alois Herguth iz Gradca, ki je s svojo rahlo nadrealistično poezijo in z izredno posrečenimi prispodobami vsekakor vreden pisanja. Pri pesnikih iz Ljubljane je prav gotovo stal na najvišji stopnici Kajetan Kovič. Ker vemo, kdo je to, samo toliko. Zelo posrečen, in tudi največjega aplavza deležen, pa je bil Janez Menart. Posrečen je bil namreč njegov izbor. Kot zadjo pesem Za ljubi kruhek, je prebral s pravo svobodnoumetniško prizadetostjo. Komentar, zakaj je izbral prav to, je menda nepotreben. Gotovo ne zaradi tega, ker meni, da to je njegova najboljša pesem. Ostali so nihal nekaj med prizadevnostjo in še

nezbrusenim pesniškim izrazom in nam tako predstavili poezijo, ki je bila vsaj vredna »ogleda«, če že poslušanja ne. Vsekakor pa je obisk pokazal, da je takšne kulture še treba.

Kakšna škoda! Preskočil sem Prodano nevesto, ki jo je Mariborska opera res prodajala, vendar je publika ni kupila. Grdo je predvsem to, da se je pustila prodajati na tržnici Mariborske kulturne revije. Nekateri sicer pravijo (Lajovci), da je bila vredna tega. Pa naj zopet obvelja tisto staro pravilo, ki bo v tem primeru gotovo nekomu v korist: De gustibus non est disputandum. Ker sem prav pri dramskem deležu še omenim izredno posrečen izbor Behanovega Talca v program Mariborske kulturne revije. Res je, da izvedba same predstave ni bila ravno na višku, kajti pred tem smo lahko videli že mnogo boljše. Vseeno pa se pri amaterskem deležu v Mariborski kulturni reviji nismo usteli. In še teater. Samo toliko: Predstavi Lov na čarovnice in Tartuffe sta si bili res pravi nasprotji. Mislil po izvedbi. V čarovnicah smo videli res najkrepkejši naj v zadnjih letih na mariborskem odru, Tartuffe pa skoraj ni vreden omembe.

V petek, 5. novembra so v Mariborski študijski knjižnici odprli razstavo 700-letnica Dantejevega rojstva. Izbor Dantejeve literature in tiste, ki je ozko povezana z njegovim življenjem in delom je z izrednim posluhom pripravil dr. Kos, ki nas je na otvoritvi tudi vodil. Izredno skrbna in posrečena razstava. Naslednji dan, to je v soboto, smo lahko našli v mariborski Galeriji razstavljenе modne starosti tristoletih let pri Slovencih. Na otvoritvi se je ljudi kar trlo. Kaj lahko rečemo o tem? Prav takšnih in podobnih razstav si, vsaj po »premierskem« obisku sodeč, Mariborčani žele.

Kot sem že povedal, o epizodah tokrat ne bom govoril. Pa tudi neke celotne rekapitulacije ne bi delal, ker Revija še traja. Zato nekaj misli in pripomb. Nehajmo se že igrati anonimnosti (čeprav je le-ta trenutno modni krik)! Vprašujem, za kaj je bila žirija, ki je odločala o podelitvi nagrad mariborskim bolj ali manj kulturnim delavcem, anonimna. Komu torej naj ugovarjajo tisti, ki z odločitvijo žirije niso bili zadovoljni? Pa tudi na izbor samih prireditev bi bilo vredno bolj paziti. Res da tistega, kar bomo še videli, ne poznamo, vendar vseeno ne moremo sprejeti vsakega diletantskega poskusa v okvir revije. Sam spored bi namreč moral sloneti na medsebojnem konzultiranju predstavnikov vseh panog kulture (upam, da letos tukaj ni bilo anonimnosti), ki bi nam tako lahko zagotovili res izreden maksimalen kulturni užitek. Pomisliti pa moram tudi na tiste Mariborčane in okoličane, ki se strokovno sicer nepodkovani, vendar se iz čistega entuziazma zanimajo za kulturne dosežke našega mesta. Zato bi bilo potrebno uvrstiti nekaj takšnega, kar bi bilo širšim množicam pristopno in razumljivo, vendar v mejah kulturnega.

Nekje v prvem odstavku sem dejal, da je to predvsem revija. Res, da je v tem primeru težko soditi, kaj je kulturno in kaj je revijalno, vendar menim, da je vseeno revijalnega preveč in da bi bilo treba v prihodnje več posluha za čisto, pravo kulturo.

Zato za konec: bolj pogumno pogledimo izboru v oči, bolj pogumno se lotimo določanja samih tistih, ki morajo pogledati temu izboru v oči, dajamo predloge, dopolnitve, mnenja, ne upoštevajmo tistih v žirijo dirigiranih strokovnjakov, ampak tudi mnenja nas samih, ki smo dalje od bistva stvari, vendar smo ljubitelji vsakega koristnega in lepega.

Vili Kolarič

Vladimir Gajšek

Edvard

Kako da imaš krvav svoj meč
Edvard Edvard
kako da imaš krvav svoj meč
kaj tožen si tako

Ogenj je v mojem srcu ugasnil
mati mati
ljubezen ne bo gorela več
dovolj je obžalovanja in senc

Vrtnica sije v tvojih ustih
Edvard Edvard
in besede so ti zoglenele
predolgo so čakale
da prideš iz otroštva

Hrepenenje je silno kot zemlja
mati mati
svet se je zapisal smrti ponosen
življenje je lažje od kamenja

Nihče te ne bo pobral iz groba
Edvard Edvard
sam v sebi boš ostal
usta ti bodo črno zacvetela
z glavo se boš še bolj v pesek
zakopal

Pusti me v hladni zemlji
mati mati
brez izhoda je tako lepo
popotniki bodo vedno šli mimo
in drevo bo ozelenelo

Z glavo cvetočo presekan
Edvard Edvard
ne smehljaj se mi tako
v zemlji ostaneš večno
z vsemi zgubljenimi močmi

Sonce je mrtvo in blede
mati mati
za njim mi je hudo
dom je prazen mati mati
padel sem pod vašo roko

Umrli si v svojem sijaju
Edvard Edvard
slep si med nebom in zvezdami
veličasten si v smrti
gluh v svojem pokoju

Prav ste storili takrat
mati mati
mir je prazen in zemlja
razcvetena
in sonce gre svojo pot
nihče ne zbeži v hladno jutro
stopinje se izgubljajo
pustite me vsaj spat

Meta Burgar

Jesenske noči

Dolgo je že od tega,
kar sva se srečala,
in dolgo je, odkar sva se razšla.

Vmes pa so bile
prečudovite jesenske noči
polne opojnih vonjav
po ljubezni in po posušenem senu,
polne migetajočih zvezd
in luninega svita,
polne jutranje rose na pajčevinah
in težkih misli na slovo.

Polnoč je

V cerkvenem stolpu
je odbilo dvanajsto.
Jaz pa še vedno bedim,
saj doma nimam senene postelje
in ne slišim zvona,
ki bije ure.

(Kvečjemu kakšen avtomobil
zatrobi
in z žarometi oplazi moja okna,
da se zgrozim,
ko vidim bežeče sence.)
Tu pa je mir
in seno diši opojno,
da nehote pomislim na njive in
travnike,
ki me zjutraj rosni pričakujejo.

Bojan Kavčič

Tudi jazz je glasba

»V črnih melodijah sem odkril prav vse, kar je potrebno za popolno in samostojno glasbeno šolo...«

(Antonin Dvoržak)

Letos praznuje desetletni jubilej eden naših vodilnih ansamblov jazza. Verjetno vsakdo pozna orkester, ki s svojo glasbo oživlja petdeset let stare tradicije ameriških črncev in nam jih posreduje v izvirni, nekoliko modernizirani obliki. V muziciranju Ljubljanskega jazz ansambla je nekaj svežega, lahkotnega, temperamentnega. To ni glasba, ki bi jo lahko spregledali ali odklanjali, to je svojevrstna igra tonov in sinkop. Ni naključje, da nekateri kritiki uvrščajo Ljubljanski jazz ansambel med vodilne evropske izvajalce tradicionalnega jazza, nasprotno, to je samo posledica njihovega razvoja, ki so ga dosegli v desetih letih. Zanimivo je, da poznamo pri nas ljubljanski ansambel kot orkester, ki spremlja pevce na raznih nastopih in prireditvah, drugod po Evropi pa je znan po glasbi, ki jo izvaja, po jazzu.

Prav zaradi slovesa, ki ga uživa Ljubljanski jazz ansambel izven naših meja, je žalostno, da v Sloveniji ni dovolj občinstva, ki bi napolnilo dvorano, ko je na programu koncert jazzovske glasbe. Edina izjema je bil koncert Louisa Armstronga v Ljubljani, a Louis je takrat igral tudi komercialno glasbo in njegovo sloveče ime je privabilo gledalce.

Drugače pa je s čistim jazzom, še posebej, če ga ne izvajajo tako sloveča in znana imena. S tem ne nameravam primerjati Ljubljanskega jazz ansambel z Armstrongom ali ga celo enačiti z njim, a jazz ljubljanskim glasbenikom le ne moremo oporekati.

Kje so torej vzroki, da mora tako kvaliteten ansambel spremljati povprečne in podpovprečne pevce na raznih festivalih zabavne glasbe, namesto da bi se posvetil glasbi, ki jo goji in ki mu najbolj leži? Zakaj ni zanimanja za njihovo glasbo? Vzrokov je mnogo, a vsi so si v nečem podobni; vsi namreč izvirajo iz nepoučenosti o jazzu.

Znano je, da smo Slovenci majhen narod in da je naše »kulturno

tržišče« revno. To je fraza, ki jo lahko slišimo povsod in ob vsaki priložnosti in morda je v njej nekaj resnice. V naši republici je »samo« nekaj sto ansamblov, ki igrajo slabo »narodno« glasbo in vsega le nekaj orkestrov, ki to glasbo izvajajo kvalitetno. Nadalje je na Slovenskem nekaj sto pevcev zabavne glasbe s katero ne vemo, kaj bi počeli, pa tudi precej »električarjev«, ki igrajo po vzorcu angleških »best-ansamblov«. Če pa se vprašamo, koliko je v Sloveniji tradicionalnih jazz orkestrov, bomo ugotovili, da obstaja samo eden in da še ta nima možnosti, da bi svojo glasbo javno izvajal. »Kako to?« bodo dejali nekateri in pohiteli k gramofonu, da si zavrtijo najnovejšo ploščo Rolling Stonesov, medtem ko bodo drugi na radio po-

slušali »Vesele Rovtarje«. Pri vsem tem jim bo postalo takoj jasno, zakaj ni zanimanja za jazz in simfonijo. Jazz se jim zdi bedast, medtem ko je klasična glasba zanje pretežka. Zato raje poslušajo »kvalitetno« zabavno glasbo, ki jih navdušuje.

Morda sta za tako stanje v našem glasbenem svetu kriva tudi radio in televizija, ki mislita samo še na propagando in jima ni mar, kaj posredujeja poslušalcem oziroma gledalcem. Ali je potrebno, da prenašamo toliko festivalov popevkarske glasbe, za katero človek niti ne ve, od kod se je vzela? Ali je res potrebno prenašati glasbo vsakega diletanta, ki zahteva visok honorar? Verjetno je honorar tisti, ki odloča o kvaliteti, vsaj tako je videti.

Na drugi strani imamo časopise, ki prinašajo podrobna poročila s popevkarskih »semujev«, druge glasbene dogodke pa omenjajo samo mimogrede.

Naj bomo še tako majhni in neznamni, pa vendar ne moremo reči, da se na našem ozemlju ni rodil noben glasbenik jazza, ki bi kaj pomenil. Lep primer je Vinko Globokar, ki pri nas ni mogel uspeti in je odšel v Pariz, kjer je sedaj eden najbolj cenjenih jazzistov. Drug tak primer je Jože Privšek in podobnih bi lahko našteali še več. Ob vsem tem torej ne moremo reči, da Slovenci nimamo smisla za jazz. Le seznaniti bi se morali z njim.

Resen problem je tudi pomanjkanje plošč s tovrstno glasbo. Izbira v naših prodajalnih je namreč strahotno revna in to je tudi eden od vzrokov, zaradi katerih je jazz pri nas tako nepopularen. Zanimivo je, da je Ljubljanski jazz ansambel posnel že nekaj desetletj plošč, a samo tri od teh so jazzovske.

Ko bodo ljubljanski glasbeniki lahko snemali to, kar sami želijo in ko bo naša RTV namenila nekaj več minut jazzu, kot je bilo to v praksi doslej, takrat bo morda tudi širše občinstvo sprejelo to glasbo.

Kakšen si, celjski srednješolec?

To smo poskušali dognati, ko smo obiskali Celjane na njihovih šolah. Povedali so nam nekaj o svojem življenju, o delu in zabavi.

Sklenili smo narediti kratek zapis o srednješolcih. Kako žive, kako študirajo, kako se zabavajo? Vse te stvari bomo najbolje izvedeli od njih samih. Zato smo vzeli beležnice in se odpravili na lov za izjavami, mneji.

V mestu ob Savinji je bilo opoldne zelo živahno. Na cestah je bilo največ šolske mladine. Nekateri so prihajali iz šol, drugi so odhajali k popoldanskemu pouku.

Ker nismo poznali nobenih shajališč celjskih srednješolcev, smo jih poiskali kar na njihovih šolah. Najprej smo našli Gimnazijo, ki je postavljena v mirno in prijetno okolje »parka zaljubljenec«, kot ga Celjani sami imenujejo.

Na gimnazijo smo prišli ravno v odmoru. Hodniki in dvorišče je bilo polno dijakov. Izvlekli smo beležnice in spraševali, spraševali. Ker se je okoli nas zbrala gruča dijakov, je prišel tudi profesor biologije Franjo Puncer, ki nam je povedal najprej nekaj o delu mladinske organizacije in dijaške skupnosti. Izvedeli smo, da poteka delo na gimnaziji izredno sistematično. Profesor je poudaril tudi pomen izvenšolskih dejavnosti, s katerimi se ukvarjajo dijaki. Nadalje smo se z njim pogovarjali o mladinskih urah; o teh je povedal profesor naslednje:

»Vsak razred mora imeti tedensko vsaj eno mladinsko uro. Pet mladinskih ur v letu ima obvezno temo, druge pa lahko posamezne razredne skupnosti prilagodijo interesom dijakov. Največji problem, s katerim se tukaj srečujemo, je pasivnost nekaterih dijakov. Le-to pa skušamo odpraviti s posebnim tekmovanjem med razredi, ki dobe za vse svoje aktivnosti in šolski uspeh določeno število točk. S tem tekmovanjem dosežemo večjo aktivnost med dijaki in tudi šolski uspeh je veliko boljše.«

Na vprašanje, kakšno je zabavno življenje dijakov na gimnaziji, nam je dijak Zore Janko povedal:

»Enkrat mesečno priredimo v Narodnem domu ples, ki pa se ga lahko udeležijo samo dijaki naše gimnazije. To pa predvsem zaradi tega, da ne bi prihajalo do izgredov in pijančevanja. Teh plesov se zelo veselimo, ker potekajo v res prijetnem vzdušju.«

Zatem so dijaki pripovedovali o vsem: o svojem športnem društvu (ti so bili posebno glasni), ki je doseglo letos že več pomembnih uspehov, »kulturniki« pa so nas obsipali z različnimi poročili o KUD »Anton Aškerc«. Toda njihovo vneto pripovedovanje je prekinil šolski zvonec, ki jih je klical v razrede, na njihovih obrazih pa smo brali, da imajo še veliko povedati, mi pa smo jim komaj še utegnili zaklicati:

»Saj se bomo še oglasili!«
Zapustili smo gimnazijo z mislijo: »Oh, ko bi vse naše gimnazije tako delale...!«
»Kes, gimnazijcem moramo čestitati. Vskladiti znajo delo, učenje in zabavo v pravilnem razmerju, ki odgovarja njim in njihovim profesorjem. To pa že nekaj pomeni.«

Nato smo obiskali Ekonomsko srednjo šolo. Na stopni-

cah nove šole smo srečali prvošolke: Ančko, Gizelo in Romano, ki so nam povedale nekaj o svojem življenju na šoli.

»Me smo prvošolke, zato ne poznamo tako življenja na šoli. Toda, kar smo do sedaj videli, je bilo v redu. Naše organizacije delajo solidno, prirejajo nam različna predavanja. Z zabavnim življenjem smo tudi zadovoljne, saj prirejamo vsako soboto ples v telovadnici, v katerih je res zelo »zanimivo«.

Po obisku na ESS smo »skočili« še do Srednje šole za medicinske delavce, ki je ena izmed redkih v Sloveniji. Lansko leto so praznovali na tej šoli 10-letnico obstoja. Tukaj so nas sprejele precej »bojevito« razpoložene dijakinje, saj smo imeli z njimi še nekaj neporavnanih računov od lanskega leta, ko jim nismo poslali »Katedre«. Zato smo se raje umaknili iz »bolniškega ambijenta«.

Toda zdaj je bilo tudi že precej pozno. Šole so bile prazne. Vendar smo vedeli, kje bomo našli srednješolce — v novem mladinskem klubu. In nismo se zmotili. Nov, osrednji mladinski klub je postal velika pridobitev za celjsko mladino. Tokrat smo izbrali za sogovornika enega izmed celjskih srednješolskih »pridnih« dijakov. Naš razgovor je potekal nekako takole:

»Kako se zabavate kot srednješolec v prostem času?«

»Zdaj, ko smo dobili klub,

se ne zadržujemo več toliko v Mignonu, tukaj je prijetneje, bolj domače. V nedeljo pa gremo na mladinski ples v Narodni dom, potem še kakšen film ali športni dogodek, kar pa nam ostane prostega časa gremo morda s punco malo naokoli, ali pa debatiramo z znanci.«

»Rad bi vam postavil še nekaj bolj privatnih vprašanj, ki niso toliko v zvezi s srednješolskim življenjem. Kakšna je po vašem mnenju sodobna mladina?«

»Kakor jo je vzgojila starina!«

»Ste za šolsko reformo?«

»Dosti je reformatorstva, čas je da začnemo resno delati!«

Bili smo presenečeni nad toliko Dalijevo zgovornostjo. Toda v klubu je bilo še mnogo »strokovnjakov« za šah, politiko, nogomet, umetnost in še za kaj, ki so imeli še precej povedati, vendar se nam je mudilo. »Morda kdaj drugič, ko bomo pisali o vašem klubu,« smo jim ob slovesu še dejali.

V tem kratkem srečanju s celjskimi srednješolci, smo izvedeli mnogo o njih: znajo se zabavati, zanjo izkoristiti svojo mladost na različne načine in z vso prešernostjo, toda vse v dostojnih mejah, vsekakor vrednih srednješolca! Lahko bi jih posnemali, ali ne...?

Marjan Šrmpf

... Celju

Na celjski gimnaziji imajo izmed slovenskih srednjih šol najbolj razširjeno prostovoljno dejavnost dijakov. V šoli deluje preko 20 različnih krožkov, ki jih vodijo profesorji. Od tisoč dijakov, kolikor jih ima celjska gimnazija, jih je več kakor petsto včlanjenih v posamezne sekcije. Največje zanimanje je za biološki krožek, ki ga redno obiskuje šestdeset dijakov.

Ekonomsko srednja šola je letos dobila novo šolsko

... Mariboru

V letošnjem šolskem letu proslavlja šolsko športno društvo »Olimpija« na Prvi gimnaziji, petletnico obstoja. »Olimpija« je najbolj aktivno šolsko športno društvo v mariborski občini center, saj ima v svojih vrstah včlanjenih 270 dijakov in dijakinj. V počastitev svojega jubileja bo SD »Olimpija« organiziralo v letošnjem šolskem letu veliko športno srečanje — Gimnazijado, na kateri bodo sodelovale poleg priveditelja še gimnazije iz Ptuja, Raven, Zadra in Za-

Zabeležili smo v...

posloplje. V njem so v glavnem tretji in četrti letnik, medtem ko so prvi in drugi še v starem posloplju. Vendar se bodo tudi ti do konca letošnjega leta preselili v nove prostore. Nova šola je najsodobnejše opremljena in ima posebne predavalnice za poučevanje tujih jezikov.

Kot na mnogih drugih šolah, so tudi na ESS pričeli prirejšati mladinske ples. Plesi so ob sobotah v telovadnici šole, igra pa ansambel Dixi, ki je v Celju zelo priljubljen. Posebnost teh plesov je tudi to, da se jih sme udeleževati tudi mladina drugih šol, kar drugod na srednjih šolah ni dovoljeno.

greba.

Letos so na Prvi gimnaziji ustanovili marksistični krožek za druge, tretje in četrte razrede. Za ta krožek so pokazali dijaki precejšnje zanimanje, kar je bilo videti tudi po kandidaturi za ZK. V letošnjem šolskem letu kandidira 23 dijakov, ki bodo sprejeti v organizacijo ZK v začetku decembra.

... Murski Soboti

Srednješolci v Murski Soboti so popestrili svoje zabavno življenje. Soboška mladina je želela prirejšati mladinske ples. Ta želja se ji je izpolnila v začetku novembra, ko je bil na Gimnaziji prvi mladinski ples.

— ns —

»Iščemo tesnejšo povezavo z mladino!«

Razgovor s predsednikom Občinskega komiteja ZMS v Celju Dagmarjem Šusterjem o celjski mladini

Ko sem bil v Celju z nalogo pisati o mladih ljudeh in njihovem življenju, sem poiskal predsednika Občinskega komiteja ZMS Dagmarja Šusterja in ga prosil, da mi odgovori na nekaj vprašanj.

»Slišal sem, da ste v Celju ustanovili mladinski klub. Mi lahko poveste kaj o njem?«

»Res je, v soboto 13. novembra smo odprli osrednji mladinski klub, ki ga je naša

ličnimi delovnimi akcijami, poleg tega pa smo dobili denar tudi od nekaterih delovnih organizacij, ki so nam odstopile 3 urni zaslužek. Ureditev kluba je stala doslej tri in pol milijona dinarjev.«

»Kako poteka delo v klubu?«

»V klubu prirejamo filmske predstave v veliki dvorani, ki jih običajno spremljajo predavanja o filmski umetnosti, imamo pa tudi predavanja o jeziku in klubske večere, na katerih govorimo o poeziji,

smo programirali delo kluba, pozneje pa bo storila to mladina sama, po svojih interesnih področjih, kajti klub je namenjen njej, zato naj si uredi življenje v njem takšno, kot ga želi.«

»Kako sodelujete z mladinskimi aktivni na srednjih šolah v Celju?«

»S temi aktivni imamo precej tesne kontakte. Redno prisostvujemo njihovim sestankom in jih tudi idejno in vsebinsko usmerjamo, toda želeli bi še tesnejšo povezavo, predvsem z nekaterimi aktivni strokovnih šol in gospodarskih organizacij.«

»S kakšnimi problemi se trenutno srečujete?«

»Naša največja težava je: kako zagotoviti mladni, ki končuje šolanje zaposlitev in kako dobiti štipendije za tiste, ki jih resnično potrebujejo.«

»Niso za to kriva podjetja?«

»Delno tudi. Imamo več primerov, ko ne sprejemo na delo povratnikov iz JLA. Problem zaposlovanja mladine skušamo čim uspešneje rešiti v sodelovanju z Zavodom za zaposlovanje delavcev in Zavodom za pedagoško službo v Celju.«

»In reforma...?«

»Reforma je povzročila korenite spremembe v naši notranji organizaciji. Prvega januarja prihodnjega leta se bomo integrirali z naslednjimi organizacijami, ki so delovale doslej samostojno: z Občinskim centrom OZN, s Počitni-

ško zvezo, z Društvom prijateljev mladine, s Plesno šolo in turistično poslovalnico Popotnik. Imeli bomo enotno poslovanje, vsebinsko koordinacijo, nikakor pa ne bomo krnili samostojnosti bivših organizacij.«

»Kakšni pa so vaši bodoči načrti?«

»Naša prva naloga bo zagotoviti stalnost kadrov v srednjih in strokovnih šolah, tako da bodo vsaj dve leti v šolskem komiteju ZMS in ne le eno leto, kot je bila praksa na šolah doslej. S tem bomo dosegli tudi boljše uspehe posameznih šolskih organizacij ZMS.«

Telefon je prekinil najin pogovor. Dagmar je moral na konferenco, sam pa sem si šel ogledat mladinski klub.

M. Š.

mladina čakala že celo desetletje. Klub je odprt za vso mladino, ki se želi zabavati in se tudi česa naučiti.«

»Kdo je prispeval sredstva za ustanovitev kluba?«

»Več kot polovico vseh sredstev je prispevala mladina sama, ki je dobila denar z raz-

klasični glasbi in športu.

Naši mladini smo morali priskrbeti kotichek; do sedaj je posedala v kavarnah, v Mignonu in v podobnih lokali. Poleg tega pa skušamo prav tukaj odpraviti razlike med študentsko, dijaško in delavsko mladino. Za začetek

Sodelavci!

NASE UREDNIŠTVO VABI VSE SODELAVCE NA SESTANEK, KI BO V PETEK, 3. DECEMBRA 1965, OB 18. URI V PROSTORIH STUDENTSKE ZADRUGE V MAISTROVI UL. 5

Dopisujte v Katedro!

Čim dalje živimo, tem bolj smo prepričani, da smo zamudili tisto, kar ne bi smeli zamuditi.

Nekateri nosijo glavo samo zaradi las.

Nikoli ni dobro dolgo premišljevat. Zgodi se, da pozabimo, kaj smo hoteli.

Življenje je kot kegljišče. Razlika je samo v tem, kaj kdo predstavlja.

Pripravil A. D.

Žvečilni gumi

V kraju L so zgradili moderno tovarno žvečilnega gumija. Ko so vaščani gledali to ogromno stavbo, katere dimniki so se vzdigovali visoko v nebo, so vzklikali: »Naj živi žvečilni gumi, zaradi katerega je naš kraj dobil tako impozantno zgradbo!« Zunanja arhitektura tovarne je bila resnično od sile reprezentančna, a kaj je bilo to proti avtomatizaciji, ki je bila skrita znotraj giganta. Sam predsednik občine je ob otvoritvi dejal: »Srečni smo, da nam je uspelo realizirati to, že deset let staro zamisel. Daleč naokoli ni industrijskega objekta, ki bi ga lahko primerjali z našo tovarno. Naj ta zgradba postane resnična Meka žvečilnega gumija. Naj živi naša industrija!«

Tri dni po tem zgodovinskem govoru je prvič zasedal delavski svet omenjene tovarne. Seja je potekala v veselim samoupravljalnem vzdušju. Med prisotnimi so krožile trebušaste steklenice, v direktorjevi delovni sobi pa so pekli vola. Ko je bilo vse skupaj na višku, je vstal direktor in spregovoril: »Tovariši proizvajalci! Sporočiti vam moram veselo novico. Včeraj se je pri meni zglasil pomočnik direktorja tovarne avtomobilov iz kraja M. Predlagal mi je integracijo z njihovim podjetjem in prositi vas moram tovariši proizvajalci, da o tem predlogu resno razmislite.« In pričeli so razmišljati. Premišljevali so in premišljevali in med tem pridno pili in jedli. Končno so ob šestih zjutraj soglasno sprejeli ponudbo.

Proizvodnja je stekla s polno paro. Izdelovali so tako imenovani avtomobilski žvečilni gumi. Namenjen je bil predvsem voznikom osebnih vozil, ki so ga dobili hkrati z avtomobilom. Zaradi tega je jasno močno poskočila cena vozil in potrošniki so pričeli negodovati. Potrošnja je začela upadati.

V bivši tovarni žvečilnega gumija se je ponovno sestel bivši delavski svet. »Tovariši proizvajalci«, je de-

jal bivši glavni direktor tovarne, »nujno moramo najti rešitev iz teškega položaja v katerega so nas pahnil neurejene razmere na tržišču. Predlagam, da preusmerimo proizvodnjo in pričenmo izdelovati avtomobilske gume«. Prisotni so bučno zaploskali in predlog je bil enodušno sprejet.

Odslej so delali avtomobilske gume in vsi so bili prepričani, da so prišli na zeleno vejo. Res bi šlo vse po načrtu, ko ne bi pozabili na neko malenkost. Pozabili so namreč, da so njihovi stroji namenjeni proizvodnji žvečilnega gumija in da surovine iz katerih delajo avtomobilske gume za to niso primerne. Tako so bile gume, ki so jih proizvajali, za avtomobilska kolesa zelo mehke in in so se dale žvečiti. Ko so to malenkostno napako odkrili, so jo takoj odpravili. A bilo je prepozno. Tovarna avtomobilov je pod pritiskom odjemalcev zahtevala prekinitve združenega poslovanja.

Ko so bili spet samostojni, so z velikim občutkom za stvar ponovno reformirali proizvodnjo. »V žvečilnem gumiju je naša bodočnost«, je dejal prosvetljeni glavni direktor. Delali so z velikim poletom in morda bi nekoč resnično postali Meka žvečilnega gumija, če jim tega ne bi preprečilo tržišče. Izbirčni snobovski potrošniki so nenadoma ugotovili, da je žvečilni gumi, ki ga kupujejo, trd ko avtomobilska pnevmatika in da ima okus po surovi gumi. »Odkod to?« so se vprašali vodilni v tovarni in pričeli raziskovati vzroke za take trditve. A nič ni pomagalo; podjetje je kljub vsemu šlo k vragu.

Epilog: Tovarno žvečilnega gumija so podrli in na njenem mestu zgradili hleve za plemenske krave. Bili so manj reprezentančni kot tovarna, ki je prej stala tam, vendar jih uporabljajo še danes. V njih sicer ni krav ampak prašiči, a žival je žival.

Bojan Kavčič

Misli in domislice

Pirojena dobrotu nekaterih, vpliva na njihov značaj: postanejo slabši.

Pametno ravnati v sreči, pomeni uživati dvojno srečo.

Če smo v letih, ne smatramo, da je v letih tudi svet.

Razumi človeka, posebno, če si sam človek.

Vse življenje na nekaj čakamo in ko tako čakamo, čakamo na smrt.

Zenska sramežljivost je le vrsta izzivanja.

Glede na birokracijo je na Poljskem še premalo satirikov. Najbrž je prav zategadelj poljska satira pri nas tako popularna.

Andrej Brvar

Vzkliki

Čemu ne napravite samomora, če mislite, da ste pametni?

V primerjavi s pariško modo, je abstraktno slikarstvo najrazumljivejša stvar na svetu.

Imel je strašno velik zaklad. Njegovi stavki so bili sploh brez konca.

Biti bolan od svojega zdravja je huje, kot biti zdrav od svoje bolezn.

Ko je umrl, ga je prijel angel varuh za roko.

Človek se že več tisoč let oblači, a bo nekoč vseeno spoznal, da je še vedno gol.

Tisti ljudje so mi všeč, ki renesančno živijo v našem srednjeveškem času.

Bojan Kavčič

Aforizmi

Gospodarski kriminal je kadar na plantaži breskev dozori — hruške.

Nekega ježa so postavili pred gozdno gospodarsko sodišče. Z listjem je prikrival v nekem panju notranje rezerve.

Lev napade človeka samo takrat, ko ga zamenja s hijeno.

Kit je dokaz, da velika riba živi od malih.

Niti rdeče usnje na tapeciranih stolčkih ne jamči več za nesmrtnost njihovih jezdecev.

Jamo, ki ti jo drugi koplje, porabi za temelje svoje hiše.

Ivan Cimerman

Anketa o telesno vzgojnih problemih • Odgovarjajo direktorji mariborskih višjih šol

ALI JE RES SAMO DINAR KRIV?

JOSIP BUTINAR, dipl. ing., direktor Višje agronomske šole:

»Prenapolnjenost študijskega programa, stalno terensko delo in delna nezainteresiranost odgovornih ljudi, so glavni krivci, da telesni kulturi, oziroma rekreaciji na višjih šolah, nismo posvečali dovolj pozornosti. V opravičilo lahko povem, da imajo študentje naše šole tudi do 45 ur pouka tedensko, to pa praktično pomeni celodnevno sedenje pri skriptih. Seveda se zavedamo,

Uredništvo našega lista je sklenilo, da zaradi vedno večjega zanimanja za telesno vzgojo med študenti mariborskih višjih šol in zaradi vedno bolj zaskrbljujočega slabega zdravja študentov, anketira direktorje posameznih višjih šol, da bi dobili bralci konkretno sliko trenutnega položaja o možnostih telesne vzgoje na višjih šolah in kratkega pregleda v razvoj le-te v prihodnosti. V odgovorih anketirancev se ne skriva pesimizem, nasprotno prav vsi gledajo bodočnost z optimističnimi očmi, posebno tam, kjer uvajajo načrtno telesno vzgojo v učni načrt.

Vsem smo postavili enaka vprašanja: KAKšno JE VAŠE MNENJE O NAČINU UVAJANJA TELESNE KULTURE NA MARIBORSKIH VIŠJIH ŠOLAH? ALI JE TELESNA VZGOJA POTREBNA IN KAKO VSKLAJUJETE TELESNO VZGOJO V OKVIRU UČNEGA PROGRAMA NA VAŠI ŠOLI?

da terensko delo na noben način ne odtehta pravilno zasnovane telesne vzgoje, vendar si drugače ne znamo pomagati. Telesna vzgoja na višjih šolah bi morala biti predvsem množična in bi morala imeti rekreativen poudarek. Po mojem mnenju bi bila rešitev v nekem drugem organu, ki bi zajel vse študente mariborskih višjih šol in ki bi tudi v bodoče koordiniral delo, ter dajal za to potrebne smernice. Prepričan sem, da bi prejel moralno in materialno podporo vseh višjih šol.

RUDI CRNKOVIC, dipl. oec., direktor Višje ekonomske komercialne šole:

»Na naši šoli smo prvi uvedli telesno vzgojo v statut šole. To je bilo lansko leto. Pri tem so se pokazali določeni uspehi in neuspehi, kar je posledica slabih finančnih pogojev. Tako smo bili letos, kljub zanimanju študentov, prisiljeni ukiniti telesno vzgojo, čeprav

bi bila povsem rekreativnega značaja (planinarjenje, smučarski in plavalni tečaj, razgibalna telovadba itd.). Prepričan sem, da bi sleherna višja šola, za tako potrebno organizacijo, prispevala materialni delež za nadaljni razvoj telesne kulture.«

BOGO PAVLIN, profesor na Višji stomatološki šoli (član telesne vzgojne komisije pri Združenju visokosolskih zavodov):

»Volja in samoiniciativnost sta po mojem mnenju osnova za nadaljni uspeh. Že uvodoma moram poudariti, da materialna sredstva niso tako visoka ovira, kot menijo nekateri na drugih višjih šolah. Pri nas smo letos prvič uvedli v učni program telesno vzgojo, specifično za našo šolo. To je načrtna telovadba za študente prvega letnika, ki je obvezna in ki temelji predvsem na razgibanju nekaterih delov telesa, ki pri našem študiju najbolj trpijo (noge, hrbet). Poleg tega pa je na-

se zavedamo, da je izredno potrebna. Tudi nadalje ne vidim prav nobenih možnosti za širši razvoj, če ne bo na voljo potrebnih materialnih sredstev. Pristojni ljudje so, zlasti še po gospodarski reformi, vse bolj skopi v odmerjavi financ, zato je še tisti delež za telesno vzgojo letos povsem odpadel. Res je, nekaj so obljube, drugo pa dejansko stanje.«

FRANCE VENTURINI, diplomirani pravnik, direktor Višje pravne šole:

»Potrebo po telesni vzgoji na višjih šolah je čutili na vsakem koraku. Vendar je po mojem mnenju telesna vzgoja na posameznih višjih šolah nepravilno zasnovana, saj je znano, da po enoletnem delu zaradi ne preveč vnetih referentov, kaj kmalu ugasne želja po nadaljnjem razvoju. Zato ne bi bilo nič slabše, trdim lahko, da bi bilo še precej bolje, če bi celotno telesno vzgojo prevzela nekakšna centralna organizacija, ki bi naj dajala potrebne smernice. Menim, da bi morali v uvajanje le-te vključiti tudi dijake 3. in 4. razreda srednjih šol. Seveda to naj ne bi bila takšna telo-

sami študentov, drugič pa bomo opazovali, kako vpliva telesna vzgoja na sam študij. Razen splošne razgibalne telovadbe (3 ure tedensko) bomo v prihodnje posvetili vse svoje moči prav rekreaciji. Pripravljamo nekaj planinskih izletov, smučarski tečaj, in če bodo na voljo še večja finančna sredstva, še plavalni tečaj na mariborskem Otoku. Razen tega smo navezali stike z ljubljansko medicinsko fakulteto v različnih športnih panogah. V prihodnjem mesecu pa bomo organizirali turnirje v namiznem tenisu, šahu in mogoče še v košarki. Seveda pa teh, za sedaj še, malih toda pomembnih uspehov, ne bi mogli doseči, če ne bi našli izrednega razumevanja v svetu šole in direktorju dr. Stergarju, ki nam priskoči na pomoč v vsakem pogledu.«

MILIVOJ RAIC, dipl. ing., direktor Višje tehniške šole:

»Ko sem bil še študent, sem se aktivno ukvarjal z lahko atletiko in dobro vem, da je samo pozitivno vplivala name. Saj je namen telesne kulture, da povečuje splošno kapaciteto duševnega dela, ki je v modernem študijskem življenju tako pomembna. Zato sem najodločnejši pobudnik za čimprejšnjo načrtno telesno vzgojo, oz. rekreacijo, na naših višjih šolah. Vendar naletimo na nepremostljivo oviro: slabi materialni pogoji in pomanjkanje vadbenega

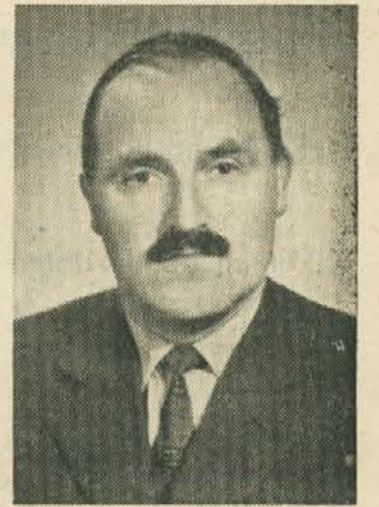

prostora. Na naši šoli je za telesno vzgojo veliko zanimanje, saj imamo v vrstah naših študentov mnoge odlične športnike in verjamem, da bi le-ti pritegnili tudi ostale k načrtni vadbi. Predmet telesne vzgoje smo tudi vnesli v naš statut, toda samo teoretično, kajti praktično ga ne moremo izvajati predvsem zaradi slabih finančnih sredstev. Škoda, da čas tako hiti, saj pri tem včasih pozabljamo na zdravje, ki je najvažnejše!«

RAJKO KLADNIK, profesor, dekan Pedagoške akademije:

»Menim, da smo dosedaj vse premalo posvečali važnosti telesne vzgoje na višjih šolah. Mislim, da bi se lahko z dobro voljo in s potrpežljivostjo doseglo marsikaj, saj bi nam prav Višja stomatološka šola lahko s svojimi uspehi služila kot vzor. Zato naj bi se rekreacija študentov v bodoče jasneje odražala ne samo na eni šoli, kot doslej, temveč tudi na vseh drugih. Tudi v našem statutu imamo v programu telesno vzgojo, vendar je, kot na drugih šolah, ne moremo izvajati predvsem zaradi slabega finančnega stanja. Mogoče bi s telesno vzgo-

jo odpravili tudi nekatere priuere huliganstva in brezdelja, ki že precej resno ogrožajo

naš družbeni sistem. Res škoda, da ne najdemo pravega izhoda iz te zagate!«

Če bi potegnil nekakšen izvleček iz odgovorov naših anketirancev, potem ne moremo mimo dveh dejstev. V izjavah posameznih direktorjev višjih šol se jasno kaže potreba po telesni vzgoji, saj bi morala, biti le-ta, po mnenju nekaterih, gonilna sila k večjemu prizadevanju študentov pri izpolnjevanju njihovih šolskih obveznosti. Po drugi strani pa je nepremostljiva ovira pri izvajanju teh nalog, slabo finančno stanje in vse premalo vadbene prostora. Ne bomo razpravljali o tem, ali naj bo telesna vzgoja specifična za vsako šolo, ali naj organizacija le-te prevzame kakšna profesionalna ustanova, temveč menimo, da je treba najhitreje in najodločneje pristopiti k načrtnemu uvajanju telesne vzgojne rekreacije na višjih šolah. Saj volja je, to pa je že skoraj pol uspeha.

JANEZ UJČIČ

INTERVJU

Atlet, ki obeta

Ponudila se mi je priložnost, da sem postavil nekaj vprašanj državnemu prvaku v skoku v višino za mladince, Darku Medveščaku, absolventu SSTV v Mariboru.

Ali se z atletiko že dolgo ukvarjaš?

Glede na to, da sem star 18 let in da se ukvarjam z atletiko že štiri leta, lahko rečem, da je to že kar precej.

Tvoj klub?

SEM član AD Kladivar v Celju in tekmujem za ta klub že od vsega začetka. V Mariboru sem samo na študiju. Obiskujem zadnji letnik SSTV.

Disciplina v kateri tekmuješ?

Skačem v višino. Moj osebni rekord je 196 cm. V tej disciplini sem večkratni državni mladinski prvak. Do sedaj sem v mladinski državni reprezentanci nastopil že štirikrat.

Kdo je tvoj vzor?

To je težko reči, a če ti povem po pravici, me najbolj navdušuje klubski tovariš Vičod.

Kako ti ugaja življenje v Mariboru?

Tukaj sem že četrto leto. V Celje hodim takorekoč samo na treninge. V Mariboru sem spoznal precej prijateljev in mesto mi je pri srcu, ker je mnogo bolj živahno od Celja.

Ali te atletika ovira pri študiju?

Ne. Kot študent sem »dober«. Na šoli imajo zame veliko razumevanje (profesorji in učitelji).

Nameravaš nadaljevati študij?

Po končani SSTV nameravam nadaljevati študij na PA v Mariboru.

Ob slovesu mi je skromni mladenič še povedal, da je zvest svojemu društvu in ga ne namerava zapustiti, ker je to klub, v katerem je užitek trenirati in zanj tekmovati.

M. Potočnik

KAJ BOMO POČENJALI?

Za šport navdušeni štajerci s precej cinizma kljubujejo prvim mrležjim vetrovom; pričetek zime pomeni zanje uvod v vsakoletno dolgočasje, v obvezno mrtvilo. Zdaj, ko smo vzporedno z reformiranim načinom življenja stisnili pasove, je govoričiti o tem skoraj brez osnove, vseeno pa si človek ne more kaj ob koncu novembra. Maribor je mesto s sto tisoč prebivalci, je mesto industrije in je tudi mesto mladih; od tu in tam. In bolj kot to, je to zanje tudi mesto brez tempa, brez ustrezne dvorane, brez drsališča, brez zimskega bazena in podobnih objektov, ki lahko mladim rekreativno poženejo kri po žilah.

Res je: če smo odkriti — rešitelj je za marsikogar Pohorje, zasneženo z belo odejo, predvsem pa zabeleženo s cenami, ki so vsaj študentom nedostopne, kolikor bi si nekdo vtepel v glavo, da bi bilo dobro razgibati se tako ali drugače vsaj trikrat tedensko. Da o opremljenosti (ta mora biti že zavoljo komolčarstva v skladu z modnimi novostmi) sploh ne govorimo.

Mladi v drugih slovenskih mestih bodo živeli drugače: Ravenčani se bodo kopali na Čečevju, Kranjčani prav tako, kaj vse bodo lahko počenjali Ljubljancani, Celjani... Veriga takšnih in podobnih, Štajercem v obraz štrlečih naštevokov je še nekaj. Pa kaj ko leta in leta nazaj to le ugotovljamo in v bistvu nič konkretnega ne ukrepamo, vsaj po tej plati ne.

Mladi bodo še eno leto grelji svoje ožilje in tekočino v njem s kemikalijami, ki večkrat učinkuje tako zlobno.

F. J.